

- регулювання інвестиційних операцій суб'єктів господарювання на фінансовому ринку;
- податкове регулювання діяльності суб'єктів господарювання;
- регулювання діяльності суб'єктів господарювання на ринку цінних паперів;
- регулювання операцій суб'єктів господарювання у процесі страхування на фінансовому ринку;
- регулювання порядку і форм санації суб'єктів господарювання;
- регулювання процедур банкрутства та ліквідації суб'єктів господарювання.

Однак, фінансова результативність діяльності вітчизняних підприємств засвідчує необхідність модернізації та розширення наведеного переліку.

Проблема фінансової безпеки гостро стоїть в сучасних економічних умовах перед усіма суб'єктами господарювання. Керівники підприємств повинні і на мікрорівні приділяти велику увагу цьому питанню, враховуючи фінансової безпеку при розробці генеральної фінансової стратегії. Необхідною умовою фінансової безпеки підприємства є досягнення ним його фінансової стійкості, тому оцінювання і регулювання її стану є важливим державним завданням.

Список використаних джерел:

1. Зачосова Н. В. Концептуальні засади формування комплексної системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств та фінансових установ України / Н. В. Зачосова, А. В. Шостак // *Економіка та держава*. – 2016. – № 7. – С. 80-83.
2. Ляшенко О. М. Специфічні властивості фінансової безпеки підприємства / О. М. Ляшенко // *Управління проектами та розвиток виробництва*. – 2012. – № 4. – С. 27-32.
3. Мельник С. І. Теоретичні основи фінансової безпеки підприємства / С. І. Мельник // *Науковий вісник НЛТУ України*. – 2013. – Вип. 23.14. – С. 276-281.

Горячківська І.В., здобувач
кафедри менеджменту та економічної безпеки,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ВНЗ

Правильне вирішення проблеми забезпечення фінансово-економічної безпеки держави залежить від чіткого розуміння основного понятійного апарату, який використовується при її здійсненні, і насамперед – уточнення таких категорій, як «безпека», «небезпека», «загроза», «ризик», «невизначеність». З точки зору системного підходу безпеку можна визначити як властивість системи, що забезпечує її стійке і стабільне функціонування та розвиток в умовах виникнення різних видів зовнішніх і внутрішніх загроз. Тобто це така властивість системи, що дозволяє звести до мінімуму, а в найкращому випадку й повністю позбутися негативного впливу дестабілізуючих факторів різної природи. З кібернетичної точки зору безпека трактується таким чином: це кількісна і якісна характеристика властивостей системи з погляду її здатності до самовиживання та розвитку в умовах

виникнення зовнішньої й внутрішньої загрози, тобто де стабілізаційної дії непередбачених і важкопрогнозованих зовнішніх і внутрішніх факторів [1].

Розвиток ринкової економіки в Україні та її регіонах підвищує рівень вимог до системи вищої освіти, де зараз відбуваються суттєві зміни. Крім того, виникає гостра необхідність забезпечення економічної стійкості вищих навчальних закладів у зв'язку з інтеграцією до світового освітнього співтовариства. Ефективне управління ВНЗ неможливе без сучасних концептуальних підходів до управління. Сьогодні відчувається нагальна потреба в розробці багатоваріантних стратегій вищих навчальних закладів, застосування в їх діяльності нових методів управління. Ці та інші аспекти обумовлюють необхідність розробки нових і вдосконалення існуючих механізмів державного регулювання економічної стійкості вищих навчальних закладів. Освіта є однією з пріоритетних сфер для розвитку суспільства та об'єктом державного регулювання, оскільки розвиток освіти безпосередньо пов'язаний з розвитком економіки держави та розвитком інноваційних процесів. Проведене дослідження дозволило визначити сучасні теоретичні й практичні підходи до вирішення проблем державного регулювання економічної безпеки вищих навчальних закладів. На основі критичного аналізу сучасних наукових розробок з питань державного регулювання діяльності вищих навчальних закладів досліджено концептуальні підходи до оцінки та забезпечення їх економічної стійкості. Одним із важливих напрямів теорії стійкого розвитку є дослідження сутності економічної стійкості вищого навчального закладу, оцінка її рівня та забезпечення економічної стійкості.

Основні властивості елементів систем характеризуються рівнем розвитку кадрового корпусу, технічних засобів (і нових знань) і механізмом збереження вартості. У свою чергу, зв'язки елементів характеризуються рівнем розвитку: організаційної взаємодії фірм учасників, колективів і людей, технологічних процесів і ноу-хау та фінансових стосунків. Перераховані властивості і зв'язки можуть бути обрані нами як комплексні чинники забезпечення економічної безпеки. Реалізацію основних чинників забезпечення економічної безпеки складної фінансово-економічної системи, поданих на рис. 3, можна вважати базовими умовами забезпечення економічної безпеки складної соціально-економічної системи.

Отже, механізми забезпечення економічної безпеки в системі вищої освіти зумовлено економічною безпекою вищих навчальних закладів, що складають систему: якщо переважна більшість вишів перебуватиме в економічній безпеці, тоді за індуктивною логікою можна стверджувати про економічну безпеку в системі вищої освіти країни. Стосовно забезпечення безпеки ВНЗ необхідно відзначити, що оцінювання рівня економічної безпеки ВНЗ за функціональними складовими на основі статистичних методів досить складне через їхню низьку математичну формалізацію. Проте таке оцінювання проводити необхідно, тому індикатори економічної безпеки ВНЗ поділяють за кожною з її складових і розраховують їх на основі оцінювання збитків, завданих інтересам ВНЗ, та ефективності заходів щодо запобігання їм.

Рис. 1. Базові умови забезпечення економічної безпеки складної соціально-економічної системи
Джерело [2]

Найбільш розповсюдженим підходом до оцінювання економічної безпеки з використанням сукупності показників є індикаторний метод. Оцінювання економічної безпеки з використанням індикаторного підходу базується на системі індикаторів, до точності визначення яких висуваються високі вимоги. За індикатори прийнято граничні значення вибраних показників, що описують стан економічної безпеки оцінюваного об'єкта.

Економічна безпека об'єкта оцінюється за результатами порівняння фактичних значень вибраних показників з індикаторами. При удаваній простоті індикаторному методу властиві й суттєві обмеження. Зокрема, системи індикаторів часто є громіздкими, для порівняння використовуються фактичні значення показників минулого періоду, також остаточно не вирішено питання виду, складу, величин, граничних значень індикаторів залежно від типу, рівня, початкового стану економічної безпеки досліджуваного об'єкта.

Простіше рівень економічної безпеки ВНЗ можна оцінювати за показниками економічної безпеки, які є найбільш значущими параметрами, що надають загальне уявлення про стан вишу в цілому, його стійкість, мобільність, навіть конкурентоспроможність [2].

Сукупність показників економічної безпеки ВНЗ може бути скільки завгодно великою, і серед цієї множинності показників достатньо легко втратити зміст оцінювання, оскільки оперувати великою кількістю показників в оцінюванні будь-якого явища досить складно. Тоді потрібно або сконцентрувати увагу на кількох показниках, або вибрати один-два, які, будучи синтетичними за своєю природою, охоплюють значну сукупність показників. Отже, економічна безпека ВНЗ – це стан вишу, у якому наявних ресурсів достатньо для запобігання, послаблення або захисту від загроз діяльності ВНЗ. Для того щоб ВНЗ залишався на плаву та був конкурентоспроможним, необхідно періодично проводити оцінювання свого рівня економічної безпеки.

Список використаних джерел:

1. *Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів [Текст] : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних і юридичних спеціальностей усіх форм навчання / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. М. Фролова ; [С. М. Фролов, О. В. Козьменко, А. О. Бойко та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 332 с.*
2. *Коврегін В. В. Механізми забезпечення економічної безпеки вищих навчальних закладів / В. В. Коврегін // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2015. – Вип. 4 (51). – 216 с.*

*Дмитренко В.І., к.е.н.,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького*

ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ В СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

Державна політика в будівельній галузі здійснюється шляхом вироблення, прийняття та застосування нормативно-правових актів, будівельних норм та правил, одним з основних обов'язкових елементів системи державного управління є контрольно-наглядова функція держави за суб'єктами будівельного ринку, адже безпека в будівництві має основне значення для споживача.

Питанню контролю у сфері державного управління приділив увагу О.Ф. Андрійко. Ним визначено такі основні принципи контролю як об'єктивність, дієвість, гласність, систематичність, регулярність [1].

Принцип об'єктивності контролю передбачає аналіз реальних фактів та всебічність їх розгляду. І хоча будь-яке управлінське рішення має елемент суб'єктивності, воно повинно базуватися на об'єктивних, реальних фактах. Контрольна діяльність має ґрунтуватися на дійсності та реальності конкретності фактів. Об'єктивність контролю впливає із точного вивчення фактів і документів, заслуховування пояснень, що перевіряються зацікавленими особами, проведення необхідних підрахунків, аналізів, вимірів, порівнянь, виявлення причин порушень, недоліків чи помилок. І лише узагальнення всіх отриманих у такий спосіб даних і приводить до правильних, обґрунтованих висновків, виробляє уміння докопатися до суті заради встановлення істини. Все